

REZUMATE CONFERINȚĂ ȘCOALA DOCTORALĂ DE ARTE VIZUALE UNAGE IAȘI

Tema generală a conferinței Școlilor Doctorale din Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași: *Cultură și creație. Cercetarea doctorală ca act cultural*

Tema conferinței Școlii Doctorale de Arte Vizuale:
Practici culturale în contexte tehnologic și eco-creative

5-6 decembrie 2024

Facultatea de Arte Vizuale și Design, Corp A
Str. Sărărie 189, Iași

5 decembrie 2024

11:00 - 18:00

Sala A.0.1 și Microsoft Teams

11:15 - 11:45

Drd. Cristiana Ursache (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Cristian Nae)

Abordări interdisciplinare în practica curatorială istoriografică

Această lucrare analizează practicile curatoriale istoriografice și teoriile despre decolonialitate în arta contemporană, punând accent pe Pavilionul Braziliei la cea de-a 60-a ediție a Bienalei de Artă de la Veneția. Abordarea curatorială din cadrul pavilionului reexaminează și reconfigurează evenimente istorice, sociale și politice printr-o lentilă critică, având scopul de a documenta situația comunităților indigene din Brazilia. Prin utilizarea instalațiilor multimedia și a practicilor artistice colaborative, echipa curatorială propune un discurs complex despre memorie, ecologie și spiritualitate. Această metodă curatorială funcționează ca o platformă pentru dialog interdisciplinar în timp ce promovează un model de rezistență și justiție social prin artă. Prin studii de caz relevante se va detalia modul în care discursul curatorial oferă noi perspective asupra identității culturale și contribuie la transformarea spațiilor expoziționale în locuri de reflecție critică și schimb cultural.

11:45 - 12:15

Drd. Lorena Marciuc (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Cătălin Gheorghe)

Atenția, un posibil catalizator al tempor(e)alității artistice contemporane

Înlocuind linearitatea și, implicit, caracterul succesiv al evenimentelor cu simultaneitatea sau, mai înainte de ea, rizomarea specific deleuziană, întâlnim la final de secol XX, odată cu *boom-*

ul *dotcom*, capacitatea de a trăi o suprapunere de timpuri *deodată* și nu neapărat în mod distinct. Dacă până în anii 90'/2000 aveam drept resort un reflex proustian de a adăuga amintiri prezentului, ce face contemporanul (înțeles temporal) este să aducă în prim-plan problema „tempor(e)alității”, a co-realităților desfășurate pe mai multe planuri. Pe fondul acestor schimbări, atenția devine un catalizator al experienței și posibil vector al definirii artei contemporane. Atenția multifocală („disordered attention”, Claire Bishop) și, mai precis, hiperfocusarea (diferită de *deep reading*), alături de noile medii permit o restructurare a ierarhiilor, dinamica principal-secundar (și toate ecurile sale sociale și culturale, precum *master-slave*, centru-periferie, etc.) atenuându-se (e prea devreme însă pentru a afla dacă și dizolva), la schimb oferindu-se o continuitate de planuri, aceste „tempor(e)alități” propuse de Wolfgang Ernst. Dacă ipoteza conform căreia contemporaneitatea se distinge printr-o alipire a planurilor într-o continuitate și nu o subordonare este validă nu face obiectul principal al propunerii de față, ci mai degrabă investigarea acestor condiții de existență și a felului în care realitatea artistică se poate organiza după ele plecând de la lucrări precum cele aparținând lui Mircea Suci, care creează forțat o întâlnire între timpuri în serii precum “Still life” ori Dumitru Gorzo.

12:15 - 12:45

Drd. Dumitrița Gurău (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Adrian Stoleriu)

De la kitsch la autenticitate: dilemele estetizării spațiilor urbane

Printre provocările majore întâlnite în contextul urbanismului contemporan, precum vandalismul, lipsa coerenței urbanistice și lipsa spațiilor publice funcționale se numără și kitsch-ul urban. Acesta poate fi perceput sub forma eclectismului arhitectural, caracterul agresiv al publicității stradale, obiecte sau mobilier urban cu exces de elemente decorative sau fabricate din materiale necalitative, diversitatea de culori pe fațadele blocurilor (în urma renovărilor realizate de proprietarii apartamentelor), decorațiunile sezoniere de sărbători etc. Acest ansamblu reprezintă o problemă de ordin estetic al spațiului urban, dar care nu este limitată strict la disconfortul vizual, ci poate servi ca semnal sau dovadă a problemelor de ordin social, cultural și economic într-o comunitate. Pornind de la exemple concrete de kitsch urban, studiul abordează impactul social și estetic al acestor elemente, modul în care acestea sunt percepute de comunitate și contribuția lor la identitatea spațiilor publice.

În același timp, prin intermediul cercetării, este analizat rolul artei publice ca posibil răspuns la aceste provocări, inclusiv kitsch-ul urban, vizând tensiunea dintre nevoia de autenticitate și estetizare a spațiilor publice. Poate într-adevăr arta din spațiul public să contribuie la soluționarea problemelor reale din spațiul public, fără a deveni ea însăși superficială?

Ipoteza inițială susține că arta murală, prin capacitatea sa de a crea dialoguri între estetic, social și cultural poate contribui la reconfigurarea spațiilor publice într-un mod autentic. Totuși, cercetarea actuală identifică riscul ca aceasta să rămână un element decorativ și să reproducă tocmai kitsch-ul pe care îl combate. În acest sens, studiul propune o analiză critică a relației dintre arta murală și estetizarea spațiului public, examinând dacă aceasta contribuie la crearea unui spațiu urban mai autentic sau la uniformizarea identității orașelor contemporane.

De aceea, stadiul curent al cercetării este orientat către o serie de întrebări care au potențialul de a structura o analiză critică: *Este kitsch-ul o problemă sau o resursă culturală?*

*Este posibil ca arta murală să conțină elemente kitsch fără ca acest lucru să fie o problemă?
Este estetizarea un beneficiu sau o pierdere pentru spațiul public?*

12:45 - 13:15

Drd. Ioana Roșu (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Cristian Nae)

Relația cercetării artistice cu mediul citadin în contextul urbanismului global

Noțiunea de „urbanism global” propune o viziune deschisă și dinamică asupra variatelor configurații urbane existente în prezent în lume, înțelese nu ca teritorii singulare delimitate de granițe naturale sau artificiale, ci ca o rețea formată din spațialități multiple care comunică între ele. Coordonatele politice, economice, culturale și ecologice ale urbanului, dincolo de relațiile translocale, sunt influențate și adesea depind de factori ce au o dimensiune globală. Aflate încă în curs de formare, studiile în domeniul urbanismului global urmăresc conturarea unor concepții și reflecții care vizează (re)producerea de cunoaștere în vederea abordării unor tematici precum experiența cotidiană, inegalitatea socială, problemele de mediu, viitoare alternative ale urbanului ș.a.m.d. Studiile asociate acestui domeniu liber structurat își îndreaptă atenția și asupra gândirii și practicilor artistice contemporane, iar cercetarea artistică are potențialul de a oferi perspective noi asupra relației dintre urban și global. Dacă literatura de specialitate atrage atenția asupra faptului că urbanismul global adesea se axează asupra raportului dintre Nordul și Sudul Global, trecând Estul Global în plan secund, prezentarea de față urmărește identificarea modurilor prin care cercetarea artistică se raportează la mediul citadin, urmărind o serie de exemple aferente teritoriului Europei de Est.

13:15 - 13:45

Drd. Cătălin-Daniel Marinescu (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Cristian Nae)

Bazarul ca spațiu artistic: Forme expoziționale neconvenționale și practici fotografice de documentare și arhivare

În propunerea mea de cercetare artistică intitulată „Bazarul ca spațiu artistic: forme expoziționale neconvenționale și practici fotografice de documentare și arhivare”, îmi propun să explorez bazarul ca un spațiu cultural dinamic și multidimensional, care depășește funcția tradițională a locului de interacțiune socială cu rol comercial de bază. În contextul artei contemporane și a unei societăți globalizate, bazarul se transformă într-o platformă, unde nu doar mărfurile sunt tranzacționate, ci ideile, experiențele, precum și identitățile sunt interpretate și recontextualizate. Astfel, el oferă o viziune bogată și diversificată asupra interacțiunilor sociale și culturale, devenind un loc în care dimensiunile istorice, estetice și de identitate ale comunităților se întâlnesc redefinindu-se continuu.

Această prezentare explorează posibilitatea de a extinde spațiul artistic dincolo de limitele instituțiilor tradiționale de artă, analizând bazarul ca un spațiu expozițional dinamic și multidimensional. Prin abordarea bazarului ca muzeu viu și arhivă culturală, cercetarea mea caută să evidențieze cum acest spațiu informal reflectă complexitatea și contradicțiile contemporane, devenind un loc unde tradițiile și modernitatea coexistă, iar patrimoniul cultural este reciclat și resemnificat.

În contextul crizelor culturale actuale și al nevoii de redefinire a formelor expoziționale, bazarul oferă o platformă pentru documentarea memoriei colective, a interacțiunilor sociale

și a dinamicilor economice și culturale. Văzut din perspectiva artei bazate pe cercetare, acest spațiu permite reinterpretarea unor practici și obiecte aparent banale, care devin purtătoare de noi straturi de semnificație.

Această reflecție teoretică și practică aduce în discuție rolul artistului-cercetător în medierea și contextualizarea unor astfel de spații informale, argumentând că bazarul, prin caracterul său haotic și participativ, poate funcționa ca un model expozițional relevant pentru înțelegerea schimbărilor culturale din era globalizării. Prezentarea își propune, așadar, să contribuie la o nouă înțelegere a spațiilor neconvenționale ca surse valoroase de cunoaștere și conservare culturală.

13:45 - 14:15

Drd. Radu Marțin (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Cătălin Gheorghe)

De la concept la algoritm: auto-reflecții asupra practicii artistice personale

Această prezentare își propune să exploreze intersecția dintre interesele personale transformate în concepte și procesele tehnologice care fuzionează cu scopul realizării proiectelor artistice de tip new media. Prin acest artist talk doresc să aduc în discuție fundamentele conceptuale care stau la baza procesului creativ propriu și să analizez cum prin integrarea noțiunilor de generativitate putem descoperi noi moduri de prezentare a unor idei. De asemenea, din prisma experimentelor pe care le-am realizat în ultimii ani, putem explora relația dintre artist și calculator, ca partener creativ și modul în care această relație conturează demersul artistic într-un context cultural aflat în continuă schimbare.

În ceea ce privește generativitatea în cadrul instalațiilor video, este important să studiem modalitățile prin care artistul creează o platformă, cu scopul de a ceda o parte din control în favoarea sistemului, de unde putem aduce în lumină idei precum: relația dintre prestabilit și aleatoriu, noțiunea de interactivitate și ideea de artă ca sistem deschis.

Prin intermediul lucrărilor prezentate propun deschiderea unui dialog despre provocări cât și despre oportunitățile pe care le oferă integrarea tehnologiei în practica artistică, despre rolul artei generative în analiza granițelor dintre uman și artificial dar și despre artist ca arhitect al sistemelor generative.

14:15 - 15:30

Pauză de masă

15:30 - 16:10

Microsoft Teams

Keynote speaker invitat:

Conf. univ. dr. Horea Avram (Departamentul de Cinematografie și Media, Facultatea de Teatru și Film, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca)

Imaginarii artificiale și creație automată. Cercetare artistică, arhive și procese creative în sfera Inteligenței Artificiale

În prezentarea mea voi discuta despre cercetarea artistică în sfera Inteligenței Artificiale [AI]. Fenomenul AI a stârnit atenția și a generat dezbateri aprinse atât în presa generală, cât și în publicațiile academice, legate mai ales de apariția și răspândirea începând din 2022 a diverselor platforme și sisteme de vizualizare precum DALL-E, Stable Diffusion, Midjourney, Chat GPT, SORA etc.

Modul de funcționare a acestor platforme bazat pe producerea de imagini (sau texte) plecând de la comenzi [*prompts*] introduse de utilizator și de la modalități variate de prelucrare a imaginilor deja generate de platforme AI ridică o serie de întrebări cel puțin la două niveluri: cel auctorial și cel al genealogiei/identității lucrării de artă. Care e aportul uman și ce pondere are computerul în producerea unei imagini AI (artistice)? În ce măsură delegarea rolului artistului/artistei către computer și identificarea problematică a sursei auctoriale în sfera AI afectează noțiuni, valori și mecanisme artistice importante precum unicitatea, originalitatea, piața de artă și rolul tradițional al instituțiilor de artă (galerii, muzee, bienale și colecții) concepute structural pe individualități, pe unicitate și originalitate, ca și pe valoarea intrinsecă a obiectului de artă?

Voi pleca de la observația că practica actuală a cercetării artistice a intrat, după cum subliniază teoreticiană Claire Bishop, într-o „logică a internetului”. Astfel, arhiva și biblioteca nu mai sunt premisa procesului artistic, ci mai degrabă conținutul lucrării de artă. Voi discuta câteva exemple de lucrări AI ale căror modalități de lucru se bazează pe principii ale cercetării artistice, precum căutarea, stocarea, selecția și vizualizarea informației cu ajutorul variilor mecanisme digitale de producere de imagini. În acest demers, voi demonstra că, dacă Inteligența Artificială reprezintă cu adevărat o schimbare profundă de paradigmă (tehnologică, estetică, artistică), aceasta trebuie înțeleasă într-o perspectivă mai largă, în continuitatea altor manifestări artistice, deja validate istoric.

16:10 - 16:40

Microsoft Teams

Drd. Diana-Beatrice Molnos (UAD Cluj-Napoca, prof. univ. dr. Bogdan Teodor Iacob)

Memoria comunismului în arta românească din perioada postcomunistă

Scopul lucrării prezentate este acela de a configura o înțelegere aprofundată a modului prin care memoria comunismului este abordată de artiștii români din perioada postcomunistă. Acest demers urmărește să evidențieze memoria comunismului prin analiza a șase lucrări de artă care se raportează la înțelegerea și interpretarea trecutului, atât prin prezentarea suferințelor și traumelor individuale, cât și a celor colective.

În prima parte a articolului vom prezenta cadrele teoretice prin definiții și explicații, incluzând concepte precum memoria, memoria individuală și colectivă, memoria socială și culturală, trauma, trauma culturală și colectivă. A doua parte surprinde analiza lucrărilor de artă a artiștilor români: Ion Grigorescu (n. 1945, București, România), „Dialog cu tovarășul Ceaușescu” (1978) și „Dialog post-mortem cu Ceaușescu” (2007), Dan Perjovschi (n. 1961, Sibiu România), „România” (1993) și „Removing Romania” (2003), Ciprian Mureșan (n. 1977, Dej, România), „Communism Never Happened” (2006), Șerban Savu (n. 1978, Sighișoara, România) și Cristian Rusu (n. 1972, Cluj-Napoca, România), „Reenactment. O reconstrucție pentru trecut (2016)”.

Regimul totalitar comunist a devenit, ca realitate, într-un timp foarte scurt, un subiect de studiu istoric. Această tranziție a presupus explorarea trecutului recent prin intermediul

diferitelor metode, cum ar fi comentarii critice, imagini din arhive, mărturiile figurilor publice emblematice și amintirile familiei, totul fiind dominat de dificultatea integrării în structurile și standardele occidentale. Aceste mecanisme au contribuit la înțelegerea unei perioade care, nu demult, a fost considerată drept sistem social și politic etern, acum înlocuit fiind de un nou sistem.

16:40 - 17:10

Microsoft Teams

Drd. Raluca-Bianca Stoica (UAD Cluj-Napoca, coord. prof. univ. dr. Dana Fabini)

Reconfigurarea paradigmelor artistice în bijuteria contemporană: practici sustenabile, valorizarea upcycling-ului și emergența discursurilor eco-etice

În contextul ecologic și socio-cultural actual, practicile artistice au ajuns să fie dependente de comportamente sustenabile. Tranziția de la utilizarea materialelor convenționale la medii de lucru cu o amprentă neutră asupra mediului întruchipează o nouă direcție pe care o găsim în plină dezvoltare. Cu atât mai mult, bijuteria secolului XXI, percepută dintr-o perspectivă mai apropiată de sfera artelor decât de titulatura de *obiect funcțional* de masă sau de lux, reprezintă centrul de interes al unui studiu de caz care urmărește să identifice soluții ecologice în demersuri artistice, cu precădere în sfera bijuteriei contemporane. Dacă materialele deja cunoscute și uzitate sunt înlocuite de medii ale căror funcție inițială este schimbată, referindu-ne în mod concret la metoda *upcycling*, rezultatul artistic își pierde din valoare sau capătă un nou set de valori și un înțeles diferit? În această ordine de idei, dacă plasticul a ajuns să fie utilizat în bijuterie în contextul economic instabil al primei jumătăți a secolului XX ca ulterior să fie integrat în sfera de creație a bijuteriei, ne putem întreba care ar putea fi urmările de lungă durată ale utilizării unor materiale mai puțin dăunătoare și ale integrării unor comportamente eco-etice orientate către un impact negativ minim asupra mediului. Încurajează circumstanțele în care ne aflăm exploatarea abuzivă a conceptului de *sustenabilitate*? Artiști preocupați de problematica în cauză sunt un punct incipient al acestei analize pentru a stabili atât metodele care au fost deja sedimentate în sfera artistică, cât și schimbările estetice prin care bijuteria contemporană trece.

17:10 - 17:40

Microsoft Teams

Drd. Ștefania Ciobanu (Facultatea de Arte și Design, Universitatea de Vest Timișoara, coord. prof. univ. dr. Cristian Sida)

Ce mai poate fi văzut după ce închizi ochii: reflexii vizuale în arta contemporană

Evoluția tehnologică a ecranelor a influențat profund percepția vizuală și modul în care artiștii contemporani abordează utilizarea culorii și luminii. De la primele ecrane CRT, cu rezoluție scăzută și contrast limitat, la tehnologiile moderne LCD, OLED și micro-LED, progresele în domeniul ecranelor au deschis noi posibilități pentru reprezentarea vizuală. Un fenomen esențial asociat acestora este imaginea reziduală sau *afterimage*, care apare atunci când stimulii vizuali intenși continuă să fie percepuți de ochi după dispariția sursei lor. Acest efect fiziologic, cauzat de adaptarea retinei la contrastul puternic, influențează percepția vizuală nu doar din punct de vedere cromatic, ci și al formei și luminii. În arta vizuală, și în special în

pictura tradițională, imaginea reziduală a devenit un element mai mult sau mai puțin conștient, fiind integrată în lucrările care explorează limitele percepției vizuale. Tehnologia ecranului a remodelat paleta cromatică a artiștilor, iar efectele vizuale produse de expunerea la imagini intense, generate de tehnologiile digitale, sunt reflectate în compozițiile picturale. Această interacțiune între tehnologiile vizuale și procesul artistic tradițional adaugă o dimensiune suplimentară în modul în care culorile și formele sunt percepute și utilizate. În acest context, efectele reziduale ale ecranelor influențează modul în care sunt interpretate imaginile, stimulând noi abordări în experimentarea cu percepția vizuală în arta contemporană.

17:40 - 18:10

Sala A.0.1 / Microsoft Teams

Drd. Mihai Lăduncă (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Modesta Lupașcu)

Actul cultural ca punct de întâlnire între tradiție și inovarea artistică prin tehnologii contemporane

Lucrarea explorează modul în care actul cultural contemporan funcționează ca spațiu de interacțiune între tradițiile artistice clasice și noile direcții de inovare facilitate de tehnologiile moderne. Pornind de la analiza paradigmelor clasice și tradiționale, cercetarea pune în lumină felul în care acestea se intersectează cu artele contemporane, redefinindu-se prin adoptarea instrumentelor tehnologice, precum inteligența artificială, realitatea augmentată sau designul digital.

Accentul este pus pe identificarea proceselor de transformare culturală, evidențiind modalitățile prin care tehnologiile emergente nu doar îmbogățesc expresia artistică, ci și provoacă reinterprețări ale valorilor tradiționale. Studiul aduce în prim-plan exemple concrete de creații artistice în care clasicul și contemporanul coexistă, subliniind rolul tehnologiilor în reconfigurarea semnificațiilor și în diversificarea publicului cultural.

În același timp, lucrarea argumentează că actul de cercetare doctorală în acest context nu este doar o inițiativă academică, ci un act cultural prin excelență, în care dialogul dintre trecut și prezent contribuie la o înțelegere mai profundă a identității artistice contemporane.

Prin intermediul acestei abordări interdisciplinară, se conturează noi perspective asupra modului în care tradiția poate fi reinterpretată creativ în era tehnologică.

6 decembrie 2024

10:00 - 17:00

Sala A.0.1

10:00 - 10:30

Drd. Alexandru Cristian Bălțeanu (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Monica Pop)

Joc și sustenabilitate în design: învățarea participativă pentru un viitor mai durabil

Într-o lume marcată de urgența sustenabilității, design-ul joacă un rol esențial în modelarea comportamentelor și încurajarea unui consum responsabil. Din acest motiv, prezentarea de față explorează un proces prin care „creativul”, anume personajul care caută să combată problemele din viața cotidiană, folosește principii precum lapsusul, euristica și ludicul ca motoare ale unui design intuitiv ce facilitează tranziția către practici mai durabile.

„Lapsusul creativ” – un concept propriu creat pentru a descrie momentul aparent lipsit de idei, dar plin de potențial ce caracterizează procesul de creație – reflectă felul în care nevoia generează întrebări și soluții noi. De altfel, din colecțiile de maxime se desprinde și sintagma „nevoia te învață”, care ilustrează întocmai acest act de căutare: doar în fața necesității apar dorințe, idei și răspunsuri care pot inova. Pornind de la deficiențele actuale ale produselor nesustenabile, lucrarea investighează modalitățile prin care utilizatorii pot fi încurajați să privească sustenabilitatea nu ca pe o obligație abstractă, ci ca pe o oportunitate de ordin personal, stimulând percepția valorii unui produs pe termen lung.

Design-ul intuitiv, ghidat de euristică – metoda de studiu bazată pe scurtături mentale care simplifică procesul decizional – poate facilita crearea de soluții accesibile și atractive. Modularitatea produselor, spre exemplu, extinde ciclul de viață al unui produs, încurajând păstrarea, repararea și reutilizarea, dezvoltând astfel o legătură emoțională între utilizator și obiect.

Ludicul, privit ca un instrument esențial în procesul creativ, poate oferi un context de educare ce stimulează capacitățile cognitive, afective și psihomotorii ale utilizatorului. „Cum putem folosi ludicul ca instrument intuitiv în etapele de idee, creare și utilizare?” – o astfel de întrebare ghidează analiza asupra modului în care elementele care stau la baza acțiunii de „a te juca” pot transforma interacțiunea cu produsele. Astfel, încorporarea elementelor ludice în design-ul produselor le face mai intuitive, reducând barierele de utilizare și sporind angajamentul față de obiectul personal care devine „sacru” și demn de păstrat.

Această lucrare argumentează că sustenabilitatea nu trebuie să fie percepută ca imperativ distant, ci drept oportunitate creativă de a transforma lipsurile în soluții inovatoare. Prin integrarea euristicii, ludicului și a principiilor de design intuitiv, putem dezvolta produse care nu doar răspund nevoilor utilizatorilor, ci și contribuie la crearea unui viitor mai durabil.

Acest studiu argumentează că drumul către sustenabilitate poate mai accesibil atunci când transformăm lipsurile în oportunități creative. Prin integrarea euristicii, ludicului și a principiilor de design intuitiv, putem elabora produse care nu doar răspund nevoilor utilizatorilor, ci și la identificarea unei căi firești de a contribui la un viitor durabil, în care responsabilitatea devine o alegere intuitivă, nu un efort impus.

10:30 - 11:00

Drd. Ștefan Covuliuc (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Monica Pop)

Progresul principiilor fundamentale în design – o nouă perspectivă interdisciplinară și evolutivă

Design-ul reprezintă un domeniu permanent în dezvoltare care definește funcționalitatea, estetica și nevoile umane. Această disciplină, pentru a se desfășura într-un mod cât mai optim, urmărește diverse seturi de principii care evoluează odată cu și în beneficiul societății. Cu o abordare interdisciplinară, subiectul propus explorează diferite principii fundamentale ale design-ului, pornind de la primul curriculum interdisciplinar al școlii Bauhaus; cele 10 reguli ale lui Dieter Rams, axate pe premisa realizării unui design bun; principiile Gestalt, care explică

percepția vizuală pentru un design intuitiv; piramida lui Maslow reinterpretată în „Design Hierarchy of Needs” de Steven Bradley. Astfel, lucrarea de față propune o nouă formulă, fondată pe triunghiul lui Pascal, care reflectă nevoile actuale și, totodată, emergente în design. Pornind de la aceste baze, este înaintată necesitatea cercetării unei noi abordări a principiilor în design pe fondul teoriilor triunghiului lui Pascal, Pitagora și a tetradei. Cea din urmă adaugă o dimensiune modulară viitoarelor principii atât ale societății, cât și ale design-ului. Din punct de vedere vizual, o asemenea structură complexă va fi reprezentată sub forma unei diagrame într-un mod tetraedric și va conține ierarhic interdependența nevoilor, dar și interdisciplinaritatea nevoilor adiționale sau curente. Schematic, diagrama poate fi extinsă cu ajutorul teoriei triunghiului lui Pascal, căpătând un concept modular. Prin combinarea principiilor tradiționale și contemporane, această schemă redefinește design-ul ca un proces dinamic și orientat spre viitor, capabil să răspundă atât nevoilor actuale, cât și celor emergente. Această abordare subliniază importanța colaborării între discipline și a design-ului ca factor cheie în rezolvarea problemelor globale.

11:00 - 11:30

Drd. Theodor Ștefan Filip (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Monica Pop)

Cultura consumatorului și dinamica trendurilor: brand-uri, comunități și impact vizual

Într-o societate globalizată și digitalizată, consumul devine nu doar un act economic, ci și un fenomen cultural complex. În acest context, relația dintre branduri și comunitățile lor de consumatori capătă o importanță deosebită, modelând valori, comportamente și tendințe estetice. Tema propusă explorează modul în care tipurile de consumatori influențează și sunt influențate de strategiile vizuale și comunicaționale ale brandurilor, punând accent pe modă ca studiu de caz reprezentativ.

Brandurile contemporane joacă un rol activ în setarea trendurilor, utilizând design-ul grafic, fotografia publicitară și tehnologiile emergente pentru a crea mesaje captivante care să atragă diferite segmente de public. Prin analiza acestor strategii, cercetarea propune o privire critică asupra modului în care estetica publicitară generează culturi distincte în cadrul comunităților de consumatori. Vom examina cum grupurile de utilizatori contribuie la validarea sau reinterpretarea acestor mesaje, transformând brandurile în simboluri culturale. Această cercetare își propune să dezvolte un plan de acțiune concret, cu aplicabilitate în cadrul unei conferințe științifice. Obiectivele includ analiza vizuală a campaniilor de succes, identificarea tipologiilor de consumatori și explorarea interdependenței dintre comunități și branduri. Studiile de caz vor aborda atât exemple din moda *high-end*, unde exclusivitatea este cheia, cât și exemple din retailul de masă, unde adaptabilitatea și apropierea culturală sunt priorități.

Dinamica dintre consumatori și branduri, amplificată de platformele digitale, creează noi forme de expresie culturală, în care publicitatea și design-ul grafic devin instrumente esențiale. În cadrul conferinței, această cercetare va oferi o înțelegere aprofundată a modului în care industriile creative modelează identități și culturi, contribuind la o mai bună înțelegere a relației dintre estetică, tehnologie și consum.

11:30 - 12:00

Drd. Müberra Bülbül (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Cătălin Gheorghe)
Culture and creation - PhD research as a cultural action

Artificial intelligence is one of the most popular topics today. Briefly called AI, the most advanced technology and a great revolution, it has spread to very different dimensions with the internet age. We can see that AI reveals human potential. AI machines, robots and many tools that we use in our homes and workplaces in many parts of the world have become a part of our lives. Human beings can produce art, but can AI produce real art? Looking for an answer, scientists started to train AI. They developed both computers and various methods in order to produce works of art. AI, which learns and analyzes many works of art with these methods, provides inspiration and creativity to artists. During this period when technology is rapidly becoming widespread, art also offers new meanings to the person and the individual's role in society.

While the digital world defines new living conditions and art, the economic relations between people have also changed. While companies invested heavily in this technology, AI started to produce its first works. The majority claims that AI produces real works of art and therefore place a value on it. So who are the real artists of these works? Is it valuable enough to buy? Does it bring the viewer artistic satisfaction? Does it contribute to art and society in a cultural and economic context? Will artists take back their pencils and brushes or surrender to technology to produce original works?

12:00 - 12:30

Drd. Laura Candet (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Adrian Stoleriu)
Conceptul de identitate culturală și relația sa cu arta vizuală

Pornind de la premisa că identitatea culturală are un impact major în arta vizuală, mai precis că procesul artistic este determinat într-o anumită măsură de rădăcinile culturale, putem identifica diferite aspecte teoretice ale acestor fenomene de ordin identitar.

Interpretând mediul înconjurător drept posibilă rădăcină a artei, observăm maniera în care se creează un context favorabil dezvoltării pe plan cultural, social și identitar. Artistul, transformat în această dinamică într-o unealtă de conectare, oferă suport pentru a facilita o conexiune armonioasă între dimensiunile care interferează. Lucrarea de față are, deci, în vedere studierea și cercetarea diferitelor aspecte ale identității culturale, teoretizarea și conturarea unor definiții adecvate dezvoltării unor viitoare investigații și, totodată, evidențierea legăturii profunde între artă și științele sociologice.

Contextul socio-politic prezent afectează semnificativ contextul artistic și garantează o relație între om și artă, fapt care se traduce prin expunerea artiștilor contemporani la o multitudine de valuri sociale, geo-politice, emoționale, etc. Deși subiectul a fost tratat încă din anii 1960 în Marea Britanie și Statele Unite ale Americii, acele instanțe nu sunt replicate identic în alte părți ale lumii. Din acest motiv, se naște necesitatea unui astfel de studiu, unul care să exploreze diferite aspecte teoretice și practice ale formării identității culturale atât în spațiul cultural contemporan general, cât și într-un areal specific, anume spațiul estic. Având în vedere că exprimarea artistică constituie o prezentare subiectivă a diferitelor perspective și viziuni și nu putem în totalitate defini sau explica modul în care o operă de artă vizuală

facilitează o schimbare de perspectivă, o astfel de explorare teoretică devine cu atât mai importantă.

12:30 - 14:00

Pauză de masă

14:00 - 14:30

Drd. Ori Meiri (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Cristian Ungureanu)

Artă și conflict. Reprezentări vizuale contemporane

Cercetarea prezentă urmărește problematica conflictului. La fel cum se petrece și în contemporaneitate, păreri contradictorii și conflicte aspre au existat dintotdeauna între apărătorii trecutului și spiritele progresiste ale diferitelor epoci cu privire la diverse subiecte și arii de interes, printre acestea numărându-se și cunoscutele dispute ce aparțin universului artelor plastice, începând cu iconoclasmul bizantin și până la acțiunile de vandalism realizate asupra unor importante lucrări de artă. Încă din perioada antichității, arta a fost considerată o modalitate de a spori experiențele senzoriale prin intermediul modalităților creative, glorificând performanțele omenești prin intermediul scenariilor teatrale, a produselor literare și a imaginilor dramatice. De-a lungul istoriei, arta a suferit însă nenumărate schimbări radicale în ceea ce privește diferitele modalități de reprezentare, influențată fiind de mulțimea mișcărilor culturale care aspirau la revoluționarea sensului și a formei de comunicare.

În mod cert, producția artistică valoroasă a unei epoci, indiferent de natura mediului artistic (arte vizuale, muzica, literatura, dansul etc.), reflectă spiritul definitoriu al acelei perioade. Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, terenul intermediar care unifică aceste diferențe este reprezentat prin numeroase proiecte care și-au lăsat amprenta în decursul istoriei, fiind relatate în mod direct sau indirect, având inspirația și originea din tema conflictului și a războiului. În urma unui număr extins de cercetări, în zone de tensiune, a fost observat un interes sporit și o înflorire a activităților artistice în special pe durata perioadelor post-conflictuale, dezvăluind nevoia audienței și a creatorilor de a-și hrăni sufletul, preocupându-și mintea cu modalități care pot duce la exteriorizarea emoțiilor în perioade de nesiguranță, astfel menținând un echilibru al psihicului.

Conflictul este, altfel spus, un aspect inerent al existenței, trăit de toate formele de viață. Se manifestă în diverse configurații și alianțe, fiecare caracterizată prin dinamica și rațiunea sa distinctă, motiv pentru care, o cercetare ca cea de față, se întrevede drept necesară.

14:30 - 15:00

Drd. Cristiana-Emanuela Tărbuc (UNAGE Iași, coord. conf. univ. dr. Modesta Lupașcu)

Hibridizarea autoportretului contemporan

Tendențele de autoportretizare contemporane se folosesc de procesul de hibridizare al artei prin intersectarea cu alte discipline, creând un dialog între idei, tehnici și informații din diverse

câmpuri de cercetare. Anumiți artiști au ales să se transpună în lucrările lor de artă folosindu-se de evidențe ale funcționalității lor biologice, de la activitatea neurologică, sistemul nervos, organism și până la implicarea propriilor fluide în compoziția operei de artă, conturând astfel noi forme de autoportretizare. Interesul față de astfel de „autocercetări” interdisciplinare apare din ce în ce mai des pe plan artistic, iar miza acestor demersuri nu se constituie doar în a provoca limitele artei vizuale, ci mai ales în a o dezvolta, extinde, îmbogăți și îmbunătăți. În paralel, dependența individului contemporan de anumite tehnologii de astăzi este relevantă în forme de arte ce sunt, la rândul lor, dependente de tehnologie pentru a putea exista și funcționa. Procesul de hibridizare nu se limitează doar la tehnicile artistice tradiționale, ci se folosește de abordări cvasi medicale, cunoștințe de biologie, și chiar procese de digitalizare a artei, toate acestea în scopul realizării unei forme artistice nu doar autorepresentative, ci autoreferențiale. Toate acestea abordează conceptul de sine, de identitate subliniind rolul și relevanța explorării acestora în contemporaneitate.

15:00 - 15:30

Drd. Sabina Benescu (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Atena-Elena Simionescu)

Utopia și distopia science fiction - influența tehnologiei asupra vizualizării viitorului

Cercetarea mea doctorală se concentrează pe depistarea mecanismelor de compunere a unui univers fictiv convingător analizând, totodată, complexitatea interdisciplinară a genului distopic. Prima parte a demersului investigativ a urmărit definirea conceptelor de utopie și distopie, precum și evoluția acestor două concepte, de la originile lor istorice până la manifestările contemporane și a avut rolul de a stabili raportul de interdependență a acestor două abordări, care s-au transformat mai târziu în subgenuri ale ficțiunii speculative.

În continuare, am investigat prezența și influența acestor două genuri în mijloacele artistice de divertisment contemporan, incluzând arta vizuală, cinematografia și animațiile.

Un capitol esențial, dar și subiectul principal al prezentării de față va fi însă dedicat impactului tehnologiei asupra reprezentărilor utopice și distopice ale viitorului. Într-o epocă dominată de inovații tehnologice rapide, viziunea despre viitor este adesea modelată de progresele tehnologice, atât în sensul promisiunilor de îmbunătățire a condițiilor de viață, cât și al riscurilor potențiale. Așadar, am examinat cum tehnologia influențează percepțiile despre o societate ideală sau, dimpotrivă, despre una controlată de sisteme tehnologice opresive.

În final, cercetarea își propune să elaboreze o metodologie originală pentru compunerea unui roman grafic speculativ-distopic, reflectând anxietățile prezentului într-un context futurist distopic. În acest sens, prezentarea va oferi o perspectivă asupra acestor teme și va propune inițierea unui dialog despre rolul distopiei în cultura vizuală contemporană, dar și despre diversele modalități de construcție ale unui viitor fictiv convingător.

15:30 - 16:00

Drd. Cristina Chiorescu (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Atena-Elena Simionescu)

Aspecte privind horror-ul în cadrul mediului narativ al romanului grafic

Pornind de la titlul tezei de doctorat: „Emoția în romanul horror. Modalități de reprezentare și de inducere a emoțiilor în romanul grafic horror”, cercetarea de față își propune să urmărească aspectele specifice genului horror în cadrul mediului narativ al romanului grafic.

În acest sens, vor fi identificate și analizate modalitățile prin care narațiunea de groază se desfășoară în cadrul romanului grafic, explorând complexitatea acestui mediu narativ. Prezentarea se va contura în jurul definiției genului artistic denumit „horror” și a elaborării conceptului de „art-horror”, aceste noțiuni urmând a fi plasate într-un context extins, cel narativ al romanului grafic, pentru a facilita o diferențiere substanțială între banda desenată și romanul grafic. De asemenea, lucrarea va enumera tipologiile, genurile și subgenurile și, totodată, va examina istoria apariției acestei forme de artă. Vor fi explorate, de pildă, structura narativă specifică mediului, fie el tradițional ori digital, dar și mecanismele genului de groază, prezentând tipurile și elementele intrigii horror. Nu în ultimul rând, vor fi analizate rolul și portretizarea personajelor în romanele grafice de groază, subliniind importanța acestora în generarea suspansului și a fricii.

Spre o mai bună înțelegere a conceptelor și teoriilor enunțate, va fi urmărit un studiu de caz asupra operei lui Junji Ito, mai specific - manga Tomie. Astfel, vor fi identificate felurile în care Junji Ito utilizează limbajele mediului artei secvențiale în crearea unei narațiuni de groază cu puternic impact emoțional.

Prin această analiză complexă și detaliată, intenția este de a oferi o înțelegere profundă a modului în care genul horror este transpus și potențat în cadrul romanului grafic, evidențiind unicitatea și versatilitatea mediului.

16:00 - 16:30

Drd. Mirela Hreniuc (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Adrian Stoleriu)

Iconostase ale bisericilor de lemn din județul Iași – un număr de zece studii de caz

În zona Moldovei, interiorul bisericilor de lemn nu era împodobit cu pictura murală decât în cazuri extrem de rare, astfel că, atenția era îndreptată spre decorarea iconostasului. Foarte multe dintre iconostasele care ne-au parvenit astăzi în bisericile de lemn din județul Iași nu mai constituie un ansamblu unitar din punct de vedere stilistic și periodic. Registre de icoane mai vechi sunt astăzi încadrate în structuri de panotare mai noi sau icoane din perioade diferite se găsesc în aceeași amplasament. Cercetarea realizată pe zona județului Iași a determinat identificarea celor mai importante iconostase din punct de vedere istoric și artistic, evidențiindu-se un număr de zece: iconostasul bisericii „Sf. Gheorghe” sat Păușești, com. Dumești, iconostasul bisericii „Adormirea Maicii Domnului” sat Jijoreni, com. Țibănești, iconostasul bisericii „Sf. Voievozi” sat Zlodica, com. Ceplenița, iconostasul bisericii „Acoperământul Maicii Domnului” sat Brătești, com. Stolniceni-Prăjescu, iconostasul bisericii „Sf. Voievozi” com. Costești, iconostasul bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” sat Mănăstirea, com. Dagâța, iconostasul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” com. Stolniceni-Prăjescu, iconostasul bisericii „Sf. Parascheva” com. Miroslavești, iconostasul bisericii „Buna Vestire” sat Brădicești, com. Dolhești, iconostasul bisericii „Sf. Nicolae” sat Fedeleșeni, com. Strunga. Structura unui iconostas poate conține astăzi icoane cu datări diferite din secolele al XVII-XVIII-XIX-lea și intervenții ulterioare din secolul al XX-lea sau XXI-lea, acestea amplificând în chip deosebit valoarea artistică, patrimonială și documentară a bisericilor de lemn.

16:30 - 17:00

Drd. Iuliana Gherman (UNAGE Iași, coord. prof. univ. dr. Atena-Elena Simionescu)

Valori culturale moldovenești prin prisma expoziției "100 de ani de grafică națională"

Cu prilejul aniversării a 85 de ani de la fondarea Muzeului Național de Artă al Moldovei (MNAM), în perioada 26 noiembrie 2024 – 23 februarie 2025 a fost inaugurată expoziția „100 de ani de Grafică Națională”. Constituirea colecției de Grafică Națională din cadrul MNAM, a început în anul 1945, valorificarea căreia continuă până în prezent. Colecția numără peste 11500 lucrări de: grafică de șevalet, ilustrații de carte, afișe, scenografie, realizate în perioada anilor 1886-2021. Printre acestea se numără lucrări realizate de artiștii basarabeni care au contribuit la dezvoltarea activității expoziționale și instruirea noilor generații de plasticieni. Arta lor a fost condiționată de influențele diverselor curente și orientări ale artei europene. Arta plastică din RSSM a purtat amprente și tradițiile realismului socialist. Unii artiști nu au rezistat presiunilor ideologice, fiind nevoiți să părăsească țara (I. Bogdesco ș.a.). Alții au abandonat definitiv sau parțial tehnicile graficii în favoarea picturii de șevalet, cum este cazul artiștilor: V. Cuzmenco, V. Cojocar, E. Zavtur, E. Childescu ș.a. Dispariția paradigmei socialiste a generat o criză de valori, o perioadă de tranziție marcată de căutări de ordin stilistic, estetic, plastic și ideatic. Actuală expoziție prezintă ansamblul „operelor de aur” din colecția de Grafică Națională din cadrul MNAM, a celor mai reprezentativi graficieni (A. Baillayre, I. Bogdesco, T. Baillayre, E. Ivanovsky, I. Vieru, G. Vrabie, A. Colâbneac, R. Ocușco, T. Kiriacoff, V. Ivanov, V. Covali, L. Grigorașenco, E. Childescu, Ș. Cogan, G. Fiurer, S. Tuhari, S. Zamșa ș.a.).

În lucrările maeștrilor se reflectă o gamă largă de teme abordate (chipul țăranului, femeia, familia, munca, satul natal etc.) pe parcursul dezvoltării graficii naționale, într-o perioadă de mai bine de o sută de ani și cuprinde mai multe generații de artiști.